

KLASIKAPLUS.CZ

1. Referenční podání Libuše. Březnový blok Smetanovského cyklu je u konce

12.03.2024 klasikaplus.cz - Karla Hofmannová

Odkaz na originál

Klíčová slova: divadla (3); Jiřího (2); Moravskoslezského (2); Myrona (2); Národního (2); Divadle; divadlo; moravskoslezské; Národní; operní; Ostravě

"V Ostravě to vyřešili šalamounsky a na místo zbytečně vysvětlujících vizuálních a dramatických vjemů sáhli ke koncertnímu provedení."

"Vrcholný výkon podala představitelka titulní role Libuše, slovenská pěvkyně Mária Porubčinová."

"Celkový dojem z večera zachvátila euforie."

Ambiciózní projekt **Národního divadla Moravskoslezského** je z poloviny u konce. První maratón uvedení cyklu osmi Smetanových oper v období od 2. do 10. března 2024 dospěl k poslední, závěrečné opeře. Slavnostní Libuše byla oproti ostatním sedmi operám realizována v **Divadle Jiřího Myrona** a provedena koncertně. Spolu se sólisty účinkoval Pražský filharmonický sbor a Janáčkova filharmonie Ostrava, dirigoval Robert Jindra.

Jako jediné operní divadlo v České republice (a tedy i na světě) uvádí Opera **Národního divadla moravskoslezského** cyklus všech osmi dokončených Smetanových oper ve vlastním nastudování. První cyklus proběhl v termínu od 2. – 10. března 2024 a byl zahájen přesně na den 200. narozenin autora operou Braniboři v Čechách . Pak už šlo vše jako na běžícím pásu, v pořadí vzniku oper – Prodaná nevěsta Dalibor Dvě vdovy Hubička Tajemství a Čertova stěna. A nejlepší nakonec – v neděli 10. března se uskutečnilo slavnostní provedení Libuše , "slavnostního tableau", jak ji nazval autor. Libuši autor dokončil jako čtvrtou v pořadí.

Libuše není "obyčejnou" operou. Je autorem určena k významným událostem. Je oslavou českého národa a obnovy jeho samostatnosti. Není to divadlo, kde by šlo o příběh. Příběhem je konstituování českého státu, práva a sounáležitosti mezi všemi sobě rovnými občany. Jsou proto vždy diskutabilní podoby, které jí dávají v průběhu let **operní** režiséři. V **Ostravě** to vyřešili šalamounsky, na místo zbytečně vysvětlujících vizuálních a dramatických vjemů sáhli ke koncertnímu provedení. A dali ho do velkého divadelního domu, **divadla Jiřího Myrona**. Důstojné prostředí poskytlo publiku pohodlná místa a velké jeviště zase pojalo velké obsazení Janáčkovy filharmonie Ostrava a Pražského filharmonického sboru , připraveného sbormistrem Lukášem Vasilkem . Lépe by se jistě vyjímala akce v novém koncertním sále, ale to snad až při příležitosti dalších oslav...

Před mohutný provozovací hudební aparát se postavil dirigent Robert Jindra , který v době před deseti lety, kdy se myšlenka oslav 200. výročí Smetanova narození rodila, na její realizaci začal společně s ředitelem ostravského divadla Jiřím Nekvasilem pracovat. Dnešní hudební ředitel Opery Národního divadla v Praze Robert Jindra si vybuodoval pověst renomovaného dirigenta a v tento slavnostní večer ji plně potvrdil. Celý obrovský aparát řídil s mohutnou energií a v plném soustředění, dbal o vypracování dynamických a agogických efektů a především vytvářel široké hudební plochy, které byly pevnou oporou pro sbor, ansámby i jednotlivé sólové vstupy, aniž by zpěváky ve zvuku kryl. Z celého provedení orchestru vyzařovala dokonalá koncentrace a sólové vstupy jednotlivých nástrojů byly přesné, vypracované a výrazově vyrovnané. Jasným témbrem svítily první housle primária Pavla Doležala v dokonalém souzvuku s houslemi Ondřeje Pustějovského . Hutným a hladivým zvukem zaujala viola Aleny Herodesové a dojímalo nosné violoncellové sólo Jiřího Hanouska , dokonalým zvukem se prosazovaly harfy Kateřiny Bendové a Soni Hrbáčové. Sladěné do jímavého souzvuku sólových vstupů byly flétna Šárky Adamíkové, hoboj Dušana Foltýna , klarinet Daniela Svobody a fagot Radka Josky . Důstojně a velebně se nesly pevné souzvuky skvěle sehraňého hornového kvartetu, vedeného Jindřichem Molingerem, slavnostně jim odpovídaly trubky pod vedením Romana Buchala , pozouny Vladimíra Ševčíka a tuba Jiřího Krále . Bicí nástroje, které korunovaly mohutnost orchestrálního zvuku, měl na starosti Jiří Smrčka . Orchester Janáčkovy filharmonie Ostrava prokázal vynikající souhru jak po stránce tempové a dynamické, tak především při vytváření emotivní hudební materie. Obdivuhodně čistě a přesně zněly vstupy jednotlivých instrumentálních uskupení ve foyeru, které byly dobře nosné i do hlediště. Pěveckými sólisty byli osvědčení bardové, kteří prokázali, že jejich pěvecké umění je výsostné. A platilo zde okřídlené, ale pravdivé rčení, že "není malých rolí". Kvarteto ženců, kteří zpívali za scénou, tedy spíše ve foyeru, byli Karolína Levková, Klára Hlůšková, Barbora Garzinová a Martin Javorský . Čistě zazpívané, dobře vyladěné i barevně a rytmicky vyrovnané, přinesli osvěžení do vážného děje. Nositelem dramatických poloh a zvrátů byl sextet pěvců, seřazených podle hlasového oboru. Basový part Chrudoše, odbojného a zuřivého bratra, zpíval pevným, velkým hlasem s energickým nábojem Martin Bárta , jeho mladšího bratra Štáhlava tenorista Richard Samek se znělým témbrem. Strýce Lutobora představoval Pavel Švingr s jistě usazeným barytonem a Radovanem byl Jiří Hájek , jehož světlejší baryton zněl přesvědčivě. Dívčí roli Krasavy zastala Petra Alvarez Šimková, které počáteční nízká poloha poněkud nesvědčila, ale postupně se rozezpívala a podala dramatické části partu barevným a kulatým sopránem. Radmilu, sestru obou rozvaděných bratří, představovala Monika Jägerová, která mile překvapila altovým volumenem a příjemnou barvou spodních tónů. Těchto šest postav vytvářelo nejen dramatické napětí, ale i spletitou materii zvuku v přesně provedených ansámblech, i ve spolupráci se sborem, který se prosazoval především v mohutných plochách ve forte. Škoda, že piana, zejména dámské části sboru, byla utopená za orchestrem a jejich zvuk pohlcovalo provaziště. Ale tohle je bolest každé divadelní akustiky, v koncertním sále by vše znělo úplně jinak.

Vrcholné výkony podali představitelé dvou hlavních postav. Přemysla ze Stadic představoval Svatopluk Sem , který do projevu dal plnost barytonové barvy a vroucnost a přesvědčivost výrazu vyvoleného českého knížete. Vrcholný výkon pak podala představitelka titulní role Libuše, slovenská pěvkyně Mária Porubčinová. Je představitelkou Libuše i v Národním divadle v Praze a těžko si lze dnes

představit lepší interpretku. Její hlas je objemný a plný barvy, vyrovnaný ve všech polohách a i ve výškách jistý. Přitom září jako nablýskaný drahokam a výraz umělkyně je důstojný a impozantní, je to komplexní, dokonalý umělecký výtvar. Společně se Svatoplukem Semem tvořili reprezentativní pár a hlasy jim barevně ladily v dokonalém souzvuku.

Celkový dojem z večera zachvátila euforie, nadšení publika se mísilo s energií z pódia a vzájemně se umocňovalo. Náhodný starší manželský pár, který seděl vedle mne, se nechal unést atmosférou a objevily se i slzy. Snad i to byl spouštěč pro svěřování: "My jsme tu na celý cyklus a viděli jsme všechna představení. A najednou si uvědomuji, jakou byl Smetana obrovskou osobností. Ty opery jsou každá jiná a přesto mají jednu společnou myšlenkovou linku. Smetana viděl mnohem dál než jeho vrstevníci a vytvořil obrovské dílo, kterému navíc nechybí ani smysl pro humor! Ty opery se opravdu dají stále poslouchat a čím víc, tím lépe jim rozumíte!" svěřoval se starý pár a neskrýval dojetí. Najednou si člověk uvědomuje, že význam Smetanových oper není v tom, jestli ukazují skutečnou historii českého národa, nebo jestli je to jen pohádka, výplod fantazie v podvrženém Zelenohorském rukopise. Nejsou ani důležité muzikologické spory, jak dalece byl Smetana ovlivněn hudbou Richarda Wagnera. Důležitý je celek, jeho výpověď a kvalita provedení, pak vynikne poselství hudby, které promlouvá k srdci a posiluje vědomí, že jsme národ, který jestli chce přežít, musí držet při sobě a uchovat si vědomí své výjimečné emoční, estetické a kreativní schopnosti.

Úspěchu opery Libuše jistě pomohla skutečnost, že vnímání posluchačů nebylo rušeno žádnými pseudomoderními, vysvětlujícími a kolorujícími hereckými a vizuálními akcemi a posluchač se mohl naplno pohroužit do vnímání hudby a jejího poselství. K tomu zcela stačila citlivě nasvícená scéna a estetické podkreslení atmosféry secesními a náznakově výtvarně provedenými panely na horizontu jeviště, které se měnily podle tématu jednotlivých obrazů. Výtvarníci Jiří David a Martin Dostál projevili výjimečnou schopnost, profesionální cit a erudici, maximální vkus a dali mimořádnému večeru dokonale padnoucí rámec.

Smetanovský cyklus se bude hrát ještě jednou a to v období od 4. do 12. května, ukončen tedy bude v den Smetanova úmrtí, opět slavnostní Libuší. **Národní divadlo moravskoslezské** tak uctí památku zakladatele české moderní hudby nanejvýš důstojně. Za to jim patří obdiv a dík.

Foto: Martin Popelář

Hudební a divadelní publicistka, novinářka, kulturoložka

Pochází z Brna, kde žije a pracuje. Vystudovala pěveckou konzervatoř v Brně a kulturologii v Praze. Pracovala na různých pozicích v kultuře, jako zpěvačka, pedagožka, působila v marketingu a managementu kulturních institucí, což ji přivedlo ke kulturní politice a k žurnalistice. V současné době je v důchodu a působí jako nezávislý novinář, píše recenze především na opery a koncerty klasické hudby a realizuje rozhovory se zajímavými lidmi, kteří se profilují v oblasti kultury. Zajímá se o historii a cestování a jejím velkým koníčkem a relaxací jsou malá vnučata.

Více z této rubriky

[« zpět na začátek](#)

Referenční podání Libuše. Březnový blok Smetanovského cyklu je u konce

úterý, 12. březen 2024 16:25 [Karla Hofmannová](#)

[Facebook](#) [Twitter](#)

„V Ostravě to vyřešili šalamounsky a na místo zbytečně vysvětlujících vizuálních a dramatických vjemů sáhli ke koncertnímu provedení.“

„Vrcholný výkon podala představitelka titulní role Libuše, slovenská pěvkyně Mária Porubčinová.“

„Celkový dojem z večera zachvátila euforie.“

Ambiciózní projekt Národního divadla Moravskoslezského je z poloviny u konce. První maratón uvedení cyklu osmi Smetanových oper v období od 2. do 10. března 2024 dospěl k poslední, závěrečné operě. Slavnostní *Libuše* byla oproti ostatním sedmi operám realizována v Divadle Jiřího Myrona a provedena koncertně. Spolu se sólisty účinkoval Pražský filharmonický sbor a Janáčkova filharmonie Ostrava, dirigoval Robert Jindra.

Jako jediné operní divadlo v České republice (a tedy i na světě) uvádí **Opera Národního divadla moravskoslezského** cyklus všech osmi dokončených **Smetanových** oper ve vlastním nastudování. První cyklus proběhl v termínu od 2. – 10. března 2024 a byl zahájen přesně na den 200. narozenin autora operou *Braniboři v Čechách*. Pak už šlo vše jako na běžícím pásu,

v pořadí vzniku oper – *Prodaná nevěsta*, *Dalibor*, *Dvě vdovy*, *Hubička*, *Tajemství* a *Čertova stěna*. A nejlepší nakonec – v neděli 10. března se uskutečnilo slavnostní provedení *Libuše*, „slavnostního tableau“, jak ji nazval autor. *Libuši* autor dokončil jako čtvrtou v pořadí.

Libuše není „obyčejnou“ operou. Je autorem určena k významným událostem. Je oslavou českého národa a obnovy jeho samostatnosti. Není to divadlo, kde by šlo o příběh. Příběhem je konstituování českého státu, práva a sounáležitosti mezi všemi sobě rovnými občany. Jsou proto vždy diskutabilní podoby, které jí dávají v průběhu let operní režiséři. V Ostravě to vyřešili šalamounsky, na místo zbytečně vysvětlujících vizuálních a dramatických vjemů sáhli ke koncertnímu provedení. A dali ho do velkého divadelního domu, divadla Jiřího Myrona. Důstojné prostředí poskytlo publiku pohodlná místa a velké jeviště zase pojalo velké obsazení **Janáčkovy filharmonie Ostrava** a **Pražského filharmonického sboru**, připraveného sbormistrem **Lukášem Vasilkem**. Lépe by se jistě vyjímala akce v novém koncertním sále, ale to snad až při příležitosti dalších oslav...

Před mohutný provozovací hudební aparát se postavil dirigent **Robert Jindra**, který v době před deseti lety, kdy se myšlenka oslav 200. výročí Smetanova narození rodila, na její realizaci začal společně s ředitelem ostravského divadla **Jiřím Nekvasilem** pracovat. Dnešní hudební ředitel Opery Národního divadla v Praze Robert Jindra si vybudoval pověst renomovaného dirigenta a v tento slavnostní večer ji plně potvrdil. Celý obrovský aparát řídil s mohutnou energií a v plném soustředění, dbal o vypracování dynamických a agogických efektů a především vytvářel široké hudební plochy, které byly pevnou oporou pro sbor, ansámbly i jednotlivé sólové vstupy, aniž by zpěváky ve zvuku kryl. Z celého provedení orchestru vyzařovala dokonalá koncentrace a sólové vstupy jednotlivých nástrojů byly přesné, vypracované a výrazově vyrovnané. Jasným témbrem svítily první housle primária **Pavla Doležala** v dokonalém souzvuku s houslemi **Ondřeje Pustějovského**. Hutným a hladivým zvukem zaujala viola **Aleny Herodesové** a dojímalu nosné violoncellové sólo **Jiřího**

Hanouska, dokonalým zvukem se prosazovaly harfy **Kateřiny Bendové** a **Soni Hrbáčové**. Sladěné do jímavého souzvuku sólových vstupů byly flétna **Šárky Adamíkové**, hoboj **Dušana Foltýna**, klarinet **Daniela Svobody** a fagot **Radka Josky**. Důstojně a velebně se nesly pevné souzvuky skvěle sehraného hornového kvartetu, vedeného **Jindřichem Molingerem**, slavnostně jim odpovídaly trubky pod vedením **Romana Buchala**, pozouny **Vladimíra Ševčíka** a tuba **Jiřího Krále**. Bicí nástroje, které korunovaly mohutnost orchestrálního zvuku, měl na starosti **Jiří Smrčka**. Orchester Janáčkovy filharmonie Ostrava prokázal vynikající souhru jak po stránce tempové a dynamické, tak především při vytváření emotivní hudební materie. Obdivuhodně čistě a přesně zněly vstupy jednotlivých instrumentálních uskupení ve foyeru, které byly dobře nosné i do hlediště.

Pěveckými sólisty byli osvědčení bardové, kteří prokázali, že jejich pěvecké umění je výsostné. A platilo zde okřídlené, ale pravdivé rčení, že „není malých rolí“. Kvarteto ženců, kteří zpívali za scénou, tedy spíše ve foyeru, byli **Karolína Levková**, **Klára Hlůšková**, **Barbora Garzinová** a **Martin Javorský**. Čistě zazpívané, dobře vyladěné i barevně a rytmicky vyrovnané, přinesli osvěžení do vážného děje. Nositelem dramatických poloh a zvrátů byl sextet pěvců, seřazených podle hlasového oboru. Basový part Chrudoše, odbojného a zuřivého bratra, zpíval pevným, velkým hlasem s energickým nábojem **Martin Bárta**, jeho mladšího bratra Šťáhlava tenorista **Richard Samek** se znělým ténbrem. Strýce Lutobora představoval **Pavel Švingr** s jistě usazeným barytonem a Radovanem byl **Jiří Hájek**, jehož světlejší baryton zněl přesvědčivě. Dívčí roli Krasavy zastala **Petra Alvarez Šimková**, které počáteční nízká poloha poněkud nesvědčila, ale postupně se rozezpívala a podala dramatické části partu barevným a kulatým sopránem. Radmilu, sestru obou rozvaděných bratrů, představovala **Monika Jägerová**, která mile překvapila altovým volumenem a příjemnou barvou spodních tónů. Těchto šest postav vytvářelo nejen dramatické napětí, ale i spletitou materii zvuku v přesně provedených ansámblech, i ve spolupráci se sborem, který se prosazoval především v mohutných plochách ve forte. Škoda, že piana,

zejména dámské části sboru, byla utopená za orchestrem a jejich zvuk pohlcovalo provaziště. Ale tohle je bolest každé divadelní akustiky, v koncertním sále by vše znělo úplně jinak.

Vrcholné výkony podali představitelé dvou hlavních postav. Přemysla ze Stadic představoval **Svatopluk Sem**, který do projevu dal plnost barytonové barvy a vroucnost a přesvědčivost výrazu vyvoleného českého knížete. Vrcholný výkon pak podala představitelka titulní role Libuše, slovenská pěvkyně **Mária Porubčinová**. Je představitelkou Libuše i v Národním divadle v Praze a těžko si lze dnes představit lepší interpretku. Její hlas je objemný a plný barvy, vyrovnaný ve všech polohách a i ve výškách jistý. Přitom září jako nablýskaný drahokam a výraz umělkyně je důstojný a impozantní, je to komplexní, dokonalý umělecký výtvar. Společně se Svatoplukem Semem tvořili reprezentativní pár a hlasy jim barevně ladily v dokonalém souzvuku.

Celkový dojem z večera zachvátila euforie, nadšení publika se mísilo s energií z pódia a vzájemně se umocňovalo. Náhodný starší manželský pár, který seděl vedle mne, se nechal unést atmosférou a objevily se i slzy. Snad i to byl spouštěč pro svěřování: „*My jsme tu na celý cyklus a viděli jsme všechna představení. A najednou si uvědomuji, jakou byl Smetana obrovskou osobností. Ty opery jsou každá jiná a přesto mají jednu společnou myšlenkovou linku. Smetana viděl mnohem dál než jeho vrstevníci a vytvořil obrovské dílo, kterému navíc nechybí ani smysl pro humor! Ty opery se opravdu dají stále poslouchat a čím víc, tím lépe jim rozumíte!*“ svěřoval se starý pár a neskrýval dojetí. Najednou si člověk uvědomuje, že význam Smetanových oper není v tom, jestli ukazují skutečnou historii českého národa, nebo jestli je to jen pohádka, výplod fantazie v podvrženém Zelenohorském rukopise. Nejsou ani důležité muzikologické spory, jak dalece byl Smetana ovlivněn hudbou Richarda Wagnera. Důležitý je celek, jeho výpověď a kvalita provedení, pak vynikne poselství hudby, které promlouvá k srdci a posiluje vědomí, že jsme národ, který jestli chce přežít, musí držet při sobě a uchovat si vědomí své výjimečné emoční, estetické a kreativní schopnosti.

Úspěchu opery Libuše jistě pomohla skutečnost, že vnímání posluchačů nebylo rušeno žádnými pseudomoderními, vysvětlujícími a kolorujícími hereckými a vizuálními akcemi a posluchač se mohl naplno pohroužit do vnímání hudby a jejího poselství. K tomu zcela stačila citlivě nasvícená scéna a estetické podkreslení atmosféry secesními a náznakově výtvarně provedenými panely na horizontu jeviště, které se měnily podle tématu jednotlivých obrazů. Výtvarníci **Jiří David a Martin Dostál** projevili výjimečnou schopnost, profesionální cit a erudici, maximální vkus a dali mimořádnému večeru dokonale padnoucí rámeček.

Smetanovský cyklus se bude hrát ještě jednou a to v období od 4. do 12. května, ukončen tedy bude v den Smetanova úmrtí, opět slavnostní Libuší. Národní divadlo moravskoslezské tak uctí památku zakladatele české moderní hudby nanejvýš důstojně. Za to jim patří obdiv a dík.

Foto: Martin Popelář